

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.VI.20.892/2016/5.

A tanács tagjai: . Kollár Márta a tanács elnöke
Tamáné dr. Nagy Erzsébet előadó bíró
. Puskás Péter bíró

A felperes:

A felperes képviselője: ágyi Ügyvédi Iroda,
ügyintéző: dr. Szilvágyi Attila ügyvéd

Az alperesek: I. rendű
II. rendű
III. rendű
IV. rendű

Az II. rendű alperes képviselője: Horváth, Tari&Olaszy-Kiss
Ügyvédi Iroda,

ügyintéző: dr. Olaszy Kiss Gyula ügyvéd

A III. rendű alperes képviselője: Őr-Moson-Sopron Megyei
Kormányhivatal

Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály,
ügyintéző: Szamosiné dr. Pirisi Eszter

jogtanácsos

A per tárgya: szerződés hatálytalanságának a
megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Őri Törvényszék
2.Pf.20.724/2015/8.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Őri Járásbíróság
P.22.994/2014/23.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.
- Megállapítja, hogy a le nem rótt 500.000 (ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I. és II. rendű alperesek házastársak voltak. Házassági életközösségük 2012. április 22. napján szakadt meg, amikor az I. rendű alperes több emberen elkövetett emberölés bűncselekményét követte el. Az I. és II. rendű alperesek házasságát a bíróság 2013. július 3. napján kelt ítéletével felbontotta, a perben a felek egyezsége kötöttek a házasságukból született két gyermek elhelyezése és tartása körében. Ennek keretében az I. rendű alperes vállalta, hogy havi 20.000 forint összegű tartásdíjat fizet meg gyermekenként a II. rendű alperes javára. A felek a tartásdíjat 2023. július 30. napjáig, 10 év időtartamra elszámoltnak tekintették, figyelemmel arra, hogy az I. rendű alperes 2013. február 27-én a tartásdíj fizetési kötelezettsége alóli mentesülése érdekében a II. rendű alperesre ruházta át a II. rendű alperessel közös tulajdonban lévő gy-i belterület /A helyrajzi számú ingatlan öt megillető 1/2 tulajdoni hányadát.

Az I. rendű alperes többek között a felperes fia sérelmére követte el az emberölés bűncselekményét. A felperes a büntetőeljárás nyomozati szakaszában 5.000.000 forint összegű nem vagyoni kártérítés iránti igényt terjesztett elő. A büntető bíróság az I. rendű alperest jogerősen életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélte, a sértett részéről előterjesztett polgári jogi igényt a bíróság egyéb törvényes útra utasította.

A felperes az 5.000.000 forint összegű nem vagyoni kártérítési igényét fizetési meghagyás útján érvényesítette, amely ellentmondás hiányában jogerőre emelkedett. Az I. rendű alperessel szemben folytatott végrehajtás nem vezetett eredményre, mert az adósnak végrehajtás alá vonható vagyona nincs.

Ezt követően indította meg a felperes a jelen polgári pert.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [2] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság az I. és II. rendű alperesek között létrejött szerződés vele szemben való

hatálytalanságát állapítsa meg és az alpereseket kötelezze annak tūrására, hogy a perbeli ingatlanból 5.000.000 forint és járulékai erejéig a felperes kielégítést keressen.

- [3] Az I., II. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték. Hivatkoztak arra, hogy a szerződés megkötésekor egyikük sem volt rosszhiszemű és nem ingyenesen, hanem gyermektartásdíj fejében került átengedésre a II. rendű alperes részére az I. rendű alperes tulajdoni hányada.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 203. § (2) bekezdése alapján törvényes vélelem áll fenn arra vonatkozóan, hogy az I. és II. rendű alperesek között létrejött szerződés ingyenes volt, illetve hogy az alperesek magatartása a szerződés megkötésekor rosszhiszemű volt. A törvényi vélelemmel szemben azonban ellenbizonyításnak van helye. A fedezetelvonó szerződés e jellegének megállapítása több törvényi feltétel együttes fennállása esetén lehetséges. A felperes követelésének a szerződéskötés időpontjában az igény állapotában kell lennie, az igényének a szerződés tárgya fedezetül szolgálhatott volna és annak elvonása miatt a követelésének teljesítése részben vagy egészben lehetetlenné vált. A jogszerző fél esetében a fedezetelvonó jelleg megállapításához a törvény nem kíván meg további feltételt akkor, ha a jogszerzés ingyenesen történt. Az elsőfokú bíróság az ingyenesség kapcsán kifejtette, hogy a jelen ügyben az alperesek által kötött egyezség szövegéből megállapítható, hogy az ingatlan tulajdoni hányadát a II. rendű alperes részére az I. rendű alperes nem ingyen juttatta, az őt terhelő tartásdíj fizetési kötelezettséget ellentételezte. A gyermekenként 20.000 forint összegű tartásdíj elszámolása nem volt eltúlzott. Visszterhes szerződés esetében feltétel a felperes keresetének teljesítéséhez az is, hogy a tulajdont szerző fél rosszhiszeműsége megállapítható legyen. Az elsőfokú bíróság szerint a felperes követelése az igény állapotában volt a szerződés megkötésekor, azonban az volt az álláspontja, hogy a II. rendű alperes a rosszhiszeműség vélelmét sikeresen megdöntötte. A bizonyítás adatai alapján a felperes követeléséről nem tudott és nem is kellett tudnia. A fentiek miatt a szerződés fedezetelvonó jellege nem állapítható meg.
- [5] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a Pp. 206. §-a alapján helytállóan mérlegelte a rendelkezésére álló adatokat és a levont jogi következtetései is megalapozottak. Az nem volt

vitatott az ügyben, hogy a felperes követelése az igény állapotába került, a felperes ugyanis már a nyomozati szakaszban bejelentette polgári jogi igényét az I. rendű alperessel szemben, ugyanakkor a fedezetelvonás megállapításához más törvényi feltételek teljesülése is szükséges. A II. rendű alperes a vélelem megdöntése körében eleget tett a bizonyítási kötelezettségének. A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy önmagában a károkozás megtörténte automatikusan azt is jelentette, hogy a II. rendű alperesnek tisztában kellett lennie azzal miszerint a sértett családjának az I. rendű alperessel szemben követelése áll fenn, valamint azzal is, hogy a megkötött szerződéssel ennek kielégítési alapját elvonják. A rosszhiszemőség megállapításához az szükséges, hogy a szerződő fél valóban tudjon a követelésről, vagy arról tudnia kelljen a körülmények folytán. A bizonyítási eljárás adataiból az elsőfokú bíróság helyesen következtetett arra, hogy az I. és II. rendű alperesek célja kizárólag az volt, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt I. rendű alperes a kiskorú gyermekeiről a megfelelő módon gondoskodhasson. Az I. rendű alperes az ingatlanhányadot nem ingyenesen ruházta át, a tartásdíj fizetési kötelezettségét teljesítette ezzel. A megállapodásban megjelölt összeg a tartásdíj összegszerűségét illetően nem volt eltúlzott és időtartamában sem, hiszen a megjelölt 2023 évben a kisebbik gyermek mindössze 16 éves lesz.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [6] A jogerős ítélettel szemben a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, ebben a jogerős ítéletnek az elsőfokú ítéletre kiterjedő hatályon kívül helyezését és a keresetének való helyt adást kérte. A felperes megismételte azt a jogi álláspontját, hogy a II. rendű alperesnek, mint az I. rendű alperes házastársának a bűncselekmény elkövetéséről közvetlen tudomása volt, így tudnia kellett, illetve számítani kellett arra is, hogy a felperes családja polgári jogi igényt fog érvényesíteni. Akkor amikor az I. rendű alperessel az ingatlanhányad átruházásáról megállapodott, tudnia kellett azt is, hogy ezzel a felperes kielégítési alapját elvonják. A II. rendű alperes vonatkozásában tehát a Ptk. 203. § (2) bekezdése szerint megkövetelt rosszhiszemőség megállapítható. Az 1/2011. (VI.15.) PK vélemény 5. pontja szerint a II. rendű alperes vonatkozásában elegendő, hogy tudnia kellett a követelésről, ez pedig a jelen ügyben is megállapítható. Az eljáró bíróságok ítélete tehát sértette a Ptk. 203. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakat. A felperes álláspontja szerint a visszterhesség sem állapítható meg a jelen ügyben, az I. rendű alperes ugyanis nem kapott ellenértéket az ingatlanhányada fejében a II. rendű alperestől, hanem egy folyamatosan jelentkező jövőbeni követelés alól mentesült.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [9] A felperes jogszerűen hivatkozik arra, hogy a Ptk. 203. § (2) bekezdése értelmében az alperesek mint hozzátartozók között létrejött ügylet vonatkozásában a rosszhiszeműséget, illetve az ingyenességet vélelmezni kell. Mind az elsőfokú, mind a másodfokú ítélet kifejtette azonban azt, hogy a törvény által felállított vélelem megdönthető vélelem. A jelen pernek az volt a tárgya, hogy a II. rendű alperes vonatkozásában megállapítható-e a törvényi vélelem megdőlése. Az eljáró bíróságok úgy foglaltak állást, hogy a II. rendű alperes a törvényi vélelmet megdöntötte, a Kúria is egyetért ezzel.

A Kúria rámutat arra, hogy a fedezetelvonó szerződés e jellegének megállapítása során az 1/2011. (VI.15.) PK véleményben foglaltak figyelembe vétele mellett is mindig nagy jelentősége van az ügy egyedi körülményeinek. A felperes alappal hivatkozik arra, hogy általában a házastársak ismerik egymás vagyoni viszonyait, tudnak vagy tudniuk kell a másik házastárssal szemben fennálló követelésekről. A bírói gyakorlat azonban konkrét személy, konkrét követelésének ismeretét kívánja meg. Önmagában az a tény, hogy a II. rendű alperes házastársa bűncselekményt követett el és ennek kapcsán elvileg várható volt, hogy valakinek emiatt kártérítési igénye keletkezik, nem jelenti azt, hogy a II. rendű alperesnek a felperesnek összecszerően 5.000.000 forintban megjelölt követeléséről tudnia kellett volna. Bár a kihallgatott tanúk (18.sorszám alatt) az alperesekkel rokoni kapcsolatban állnak, életszerű volt az az előadásuk, hogy az alperesek között a házastársi kapcsolat a bűncselekmény elkövetése miatt megromlott. A II. rendű alperes csak ritkán látogatta az I. rendű alperest, illetve időközben új párkapcsolatot létesített és a kapcsolatuk megszakadt. A felperes követelése kétségtelenül az igény állapotában volt az alperesek szerződéskötésekor, hiszen a követelését már a büntetőeljárás nyomozati szakaszában bejelentette. A büntetőeljárás szabályai szerint azonban erről a terhelt is a nyomozati eljárásban keletkezett iratok ismertetésekor szerezhette csak tudomást. Az I. rendű alperes kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy jogos védelmi helyzetben cselekedett, ezért mindvégig számított arra, hogy az ügye a felmentésével végződik, így a felperes által bejelentett polgári jogi igénnyel ő maga sem foglalkozott, arról a II. rendű alperest sem tájékoztatta. A Kúria álláspontja szerint tehát a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján az eljáró bíróságok alappal állapították meg, hogy 2013. február 27-én, amikor az I. és II. rendű alperesek megkötötték az ingatlanhányad átruházására vonatkozó megállapodást, a II. rendű alperes nem volt rosszhiszemű, a felperes követeléséről nem tudott és nem is kellett tudnia. A felperes alaptalanul hivatkozik az

ingyenességre is. Az I. rendű alperes az ingatlanhányada fejében konkrét összeg megfizetésétől szabadult, a megállapodásban 4.800.000 forintban határozták meg az ingatlanhányad tehermentes értékét, ennek fejében mentesült az évi 480.000 forint, 10 évre 4.800.000 forint tartásdíj megfizetése alól. Ez a kötelezettség az átruházott ingatlanhányad fejében a II. rendű alperest terheli. A következő 10 évben a két gyermekének teljes tartási kötelezettsége reá hárul, a II. rendű alperes tehát az ingatlanhányadhoz nem ingyen jutott hozzá. A peradatok szerint emellett a II.r. alperes egyedüli kötelezettsége lett az ingatlanon fennálló 6.000.000 forint kölcsön és esetlegesen a 2.400.000 forint lakáskedvezmény visszafizetésének kötelezettsége, amelyekre az ingatlanon jelzálogjog van bejegyezve.

[10] A kifejtettek alapján tehát az volt megállapítható, hogy a felperes a fedezetelvonó szerződés e jellegének megállapításához szükséges egyes törvényi feltételek közül nem mindegyik fennállását igazolta a II. rendű alperes sikeres ellenbizonyítására tekintettel. Az I. rendű alperes alappal utalt emellett arra a körülményre is, hogy abban az esetben, ha az I. rendű alperes a II. rendű alperessel a tartásdíjról egy összegben nem állapodik meg, a gyermekeit illető tartásdíj fizetési kötelezettség a felperes javára megítélt követelés végrehajtását megelőzné.

[11] A kifejtettek alapján a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül eljárva, a Pp. 275. § (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

Záró rész

[12] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, az alpereseknek ugyanakkor a felülvizsgálati eljárással perköltségük nem merült fel, így a Kúria az erről való határozathozatalt mellőzte.

[13] A felperes személyes költségmentességben részesült, erre tekintettel pervesztessége ellenére az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján a le nem rótt felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Budapest, 2016. december 6.

Dr. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, Tamáné dr. Nagy Erzsébet s.k. előadó bíró, dr. Puskás Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

Sz.Sz.

bíróági ügyintéző